

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za celo stran 30 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren post. —————

Občinska hranilnica v Postojni

je upeljala hišne nabiralnike (pušice). Ta način varčevanja, ki je zelo priporočljiv osobito za mladino, se je pri vseh denarnih zavodih, ki so upeljali take hišne hranilne nabiralnike, zelo dobro obnesel.

Tudi občinska hranilnica Postojnska goji željo, da bi s to uredbo povzdignila smisel za varčevanje.

Koliko vinarjev, beličev in tudi kron, ki jih je mladina ob raznih prilikah v dar dobila od starišev, sorodnikov in drugih, se je po nepotrebnem zapravilo. Nekateri so sicer imeli takozvane „šparovčke“, ki so navadno v rabi, a ti niso bili zanesljivi, ker so imeli preslabega varha; hranjevalca je prijela skušnjava zapravljalivosti, prihranjeni beliči so šli iz pušice in so se potratili. Če vesela družba ali kak dragocen predmet miče, se žal največkrat hranilna pušica odpre, znesek se dvigne in porabi za druge namene.

Vse drugače pa je preskrbljeno za štedenje pri hranilnih nabiralnikih, ki jih je uvedla občinska hranilnica v Postojni.

Iznajdljiva glava je prišla na idejo: Hranilni zavod naj sam čuva nad hranilno pušico vlagatelja in sicer s tem, da obdrži ključek v svoji shrampi.

Sistem hišnih nabiralnikov obstoji v tem, da posodi hranilnica svojim vlagateljem hranilne pušice, jim odda iste zaklenjene in ključ sama obdrži. Vsakemu vlagatelju zavoda, ki ima vlogo v visokosti najmanj 6 kron, se posodi brezplačno hranilni nabiralnik. Društva, korporacije, odbori itd. pa lahko dobijo tudi po več pušic na posodo. Če vlagatelj želi pušico dobiti, se mora izkazati s hranilno knjižico, ali pa, če take do takrat še nima, vložiti najmanj znesek po 6 kron, da dobi vložno knjižico. Hišni hranilni nabiralniki so zaznamovani s tekočimi številkami. S hišnimi hranilnimi nabiralniki prihranjeni denar se vlaga v občinsko hranilnico na ta način, da prinese vlagatelj oziroma imejitelj nabiralnika istega k zavodu in predloži obenem

svojo hranilno knjižico. Ko obč. hranilnica sprejme denar in vložno knjižico stranke, odpre pušico vpricho stranke s ključkom, ki je shranjen v blagajni hranilnice, prešteje pred stranko v pušici nabrani denar in istega prevzame. Vsoto denarja potem vpiše v vložno knjižico kot naloženo hranilno vlogo, ki se obrestuje kakor druge vloge, prazno hranilno pušico se potem zopet zaklene in z vložno knjižnico izroči stranki, ključek do hranilne pušice pa hranilnica obdrži in ga shrani na svoje mesto v železni blagajni.

Želeti bi bilo, da bi vsaka rodovina imela tak hišni hranilni nabiralnik. Zatorej starši, ne zabite nabaviti jih svojim otrokom.

Vsaki znesek, ki bi ga starši lahko pogrešali, naj pride v hranilne nabiralnike vaših otrok.

Polagoma ne da bi starši na svojem premoženju kaj trpeli se mladini lahko naberejo v kratkem času precejšnji zneski, ki bodo n. pr. mladenčem pri nastopu samostojne obrti, ali mladenkam ob času možitve itd. gotovo dobro došli.

In ne samo to, otroci bodo, uvidevši da starši že v mladosti skrbe v vsakem oziru za njih prihodnost sami se še tem bolj oprijeli lepe čednosti štedenja in se svojim staršem izkazali hvaležne s pridnostjo in ubogljivostjo. Štedenje je vir blagostanja, vir neodvisnosti in slobode. Vse hiše, vsi mlini, vsi mostovi, vse ladje, vse železnice na tem svetu, vsa velika dela, katera so ustvarila civilizacijo in srečo naprednih narodov — vse to so dela onih, kateri so štedili, dočim so oni, kateri so trtili postali njihovi sužnji.

Zatorej štediti — dokler je kaj in oprijeti se sredstev, ki se nudijo za štedenje in to so v prvi vrsti hišni hranilni nabiralniki. Ti naj bodo v vsaki hiši, v vsaki rodovini kot resni opominjevalci za štedenje.

Vsa potrebna tozadevna pojasnila daje tajništvo obč. hranilnice v občinski pisarni v Postojni. D. S.

Politične vesti.

Narodna uganka. Nemški krščanski socijalci so za nemški „Schulverein“; slovenski krščanski socijalci so zoper slovensko družbo sv. Cirila in Metoda; kaj sledi iz tega?

Goriški Slovenci naj nam bodo za zgled, kako se ustrahuje prešerne tujce. Po znanih izgrelih goriških Lahov proti udeležnikom slovenske kolesarske dirke so pričeli goriški Slovenci še doslovneje izvajati geslo „Svoji k svojim“. Laški trgovci že tarnajo, še večji reveži so pa takozvani „botegarji“, ki prodajajo po semnjih, kajti po slovenskem delu Goriške ne prodajo od zadnjih laških napadov popolnoma ničesar.

Dopisi.

Črni vrh nad Idrijo. Zadnje dneve so ljudje, ki „Slovenca“ berejo, širili govorico, kaj vse je v „Slovenca“ o nadučitelju Silvestru, da smo se kar za glavo prijemale. Slednjič smo tudi mi dobili „Slovenčeve“ številke v roke ter brali, da je vladni referent v deželni šolski svet prenehal brati ter vskliknil v sredi preiskovalnega zapisnika: „Kaj vse je vendar obravnaval s šolskimi otroki v šoli nadučitelj Silvester!“

Mi poročilu „Slovenčevemu skoraj verjeti ne moremo, da je postal zadnji čas vladni referent in deželni šolski svet toliko rahločuten, da se za glavo prijema in vzklika, ko izve dogodljaje, v katerih smo že mi govorili in katere smo označili za glavni vzrok, ko smo prosili za ustanovitev šole v Zadlogu leta 1901, da se namreč otroci na dolgem potu v samotni med Črnim vrhom in Zadlogom učijo in počenjajo take reči, ki so za otroke nesposodne. Vzlic temu je dež. šolski svet izdal rzsodbo, da se v Zadlogu ustanovi eno-razrednico, samo za zahodni del Zadloga in Bela, to je za one otroke, katerim je radi daljave črnovrška šola nepristopna, ostali del Zadloga je moral ostati pri črnovrški šoli proti volji Zadložanov. Deželni šolski svet se niti ozirati ni hotel na naše razloge, ko smo vt temeljevali to, da se med mladino širi pohujšanje na dolgem potu iz Zadloga do Črnega vrha. — Lansko leto je 22 letni fant baje onečastil 11 letno šolsko deklico. Ko se je to izvedelo, krajni šolski svet ni ničesar storil, da bi bil to dekle iz šole izključil. Pustil jo je nadalje med otroke v šolo prihajati, katerim je še bolj nadrobno razlagala, kake darila da je prejemale od zapeljivca. Nimamo volje popraševati, zakaj je državno pravdnštvo in sodišče izpustilo dotičnega fanta, vemo samo to, da je dober klerikalen agitator in blagajnik klerikalnega fonda. A vprašati moramo deželni šolski

Listek.

Arhimandridova oporoka.

Roman iz Srbije; spisal Josip Premk.

(Dalje.)

Vsi so se začudenja spogledali in — molčali. „Kako vendar govorite gospod Serafin — jaz vas ne razumem,“ ga je poprašala Ljubislava in se obrnila proti njemu.

„Ne razumete? — Da, resnično je težko razumeti besede — križanega. Pa razumeli se bomo in tako jasno nebo bode plulo nad nami, da se boste čudili, kam so izginili vsi tisti oblaki, ki nam danes zakrivajo najkrasnejše zvezde . . .“

„Zdi se mi, da je danes — to se pravi nocoj nebo popolnoma jasno, je pripomnila pikro, a brez premisleka popadila Natalija, a Serafin se je nasmehnil:

„Jasno onemu, ki gleda skozi motne naočnike, v resnici pa jadrajo po njem velike smrdljive pege . . .“

In zopet so se spogledali, ker znali so, da v mladem Serafinu ni tiste bogaboječe pohlevnosti, kakor so se nadejali . . .

II.

Moralo je biti že okolo polnoči, a v obednici so še vedno zveneče čaše in govorili so napitnice, na dvo-rišču se je razlegalo pijano petje in zmedeno igranje, le Serafin in Ljubislava nista bila navzoča pri gostiji, stala sta na balkonu, na zahodni strani monastira, kjer

je bilo nekoliko tišje in mirneje. Roko v roki sta zrla molče v umirjeno nočno prirodu v mehko polnočno nebo, ki je bilo z zvezdami tako gosto posuto, kakor še nikdar . . .

„Zdi se mi Serafin, da ne ljubiš te družbe, ki te nocoj pozdravlja in proslavlja,“ je pričela Ljubislava boječe.

Serafin ji je položil roko okolo pasu in jo tesno privil k sebi.

„Ljubislava, še pred par trenutki si mi dejala, da me ne razumeš, povej, ali me resnično nisi razumela?“

„Ne vse Serafin . . .“

„Kako to?“

„Danes govoriš temno —“

„Kakor je bil temen dan . . .“ je odgovoril Serafin tiho in se zazrl v noč . . .

„O Serafin jaz se bojim, da je nocojšni večer nekaj težkega v tvojem življenju, nekaj, kar te navdaja z jezo in nevoljo — nekaj groznega, Serafin!“

Serafin se je sklonil nad njo in jo vroče poljubil na ustne.

„Ljubislava — nekaj groznega, da! Ali si videla zavist tvojega očeta — ha ha — šele dvajset let . . . — — Da, resnično! Da, samo dvajset let, a tako grenkih in težkih, da bi bil danes raje prosjak, da bi hodil od hiše do hiše v razcapani, raztrgani obleki, bi vsaj imel mirno vest, a tako — . . . Ljubislava! Ali si prejela včeraj iz mojih rok telo našega Gospoda!“

svet, ali ve, da se še do danes ni zidalo že pred leti oblastveno dovoljene šole v Zadlogu — Zadložki otroci so nadalje primorani meriti dnevno 4—5 km dolgo pot v Črni vrh v mrazu in vročini, v snegu in v dežju. V lepih dnevih se tudi radi potepajo, ker vejo, da jih ni mogoče nadzorovati, dogajajo se tudi nespodobne reči, katere so dale povod nadučitelju Silvestru, da je poizvedoval o teh rečeh, radi česar je gospodom pri deželnem šolskem svetu vroče prihajalo. Za zasluge take revizije se pa nadučitelj Silvester kazensko prestavi. — Če je res novim gospodom pri deželnem šolskem svetu toliko pri srcu, da se onemogočijo pri šoli vse take reči, katere zamorejo mladino popačiti, prepričani bodemo v kratkem. — Upati smemo, da se v Zadlogu v najkrajšem obljubljeni šoli zgradi in na takem kraju, da bo pristopna vsem zaloškim in deloma idrijskim loškim otrokom. Drugače pa v temu oziru nič pomagano ni. (Nadaljujem prihodnjič.)

Iz vipavske Planine. Z ozirom na dopis pod zaglavjem „Iz vipavske Planine“, objavljen dne 18. julija t. l., št. 29., smo prejeli sledeče tri popravke: — 1. Ni res, da sem se udeležil napredne veselice v Podragi in tam norel in plesal. Res pa je, da me niti zraven ni bilo. Na Planini, dne 2. avgusta 1908. Anton Petrič, posestnik, št. 64. — 2. Ni res, da sem v Podragi na napredni veselici norel in plesal. Res pa je, da sem

se vdeležil veselice kat. izobraževalnega društva ravnatam, pri kateri pa se ni plesalo. Planina, 2. avg. 1908. Alojzij Pipan, posestnik. — 3. Ni res, da sem pri napredni veselici v Podragi norel in plesal, res pa je, da sem bil doma na Planini. Na Planini, dne 2. avgusta 1908. Ciril Novakov, recte Petrič.

Iz Trsta. V Trstu živi še precej Notranjcev. Ti so jako veseli vsakega napredka v svojej ožjej domovini, ravno tako obžalujejo vsako nazadovanje ozir. dogodek, ki nasprotuje napredku v socialnem ali narodnem pogledu. Čudili smo se, ko smo videli v slov. novinah vabila na cesarsko slavnost in na proslavo okupacije Bosne in Hercegovine. Vsakemu slovenskemu „neslepcu“ je znano, da avstrijska vlada ravna z Jugoslovani prav kakor kruta mačeha. Kadar zapoje vojaški boben so prvi Jugoslovani, ki morajo v boj za Avstrijo. Koliko krvi so prelili naši predniki proti Turku, koliko v Lombardiji? Sploh ni imela Avstrija ene vojne, da ni bil zastopan jugoslovanski „Kanonfuter“. Zato pa nas tudi pošteno plača: v Banovino pošilja Kuen-Hederarije in Rauhe, v Bosno Buriane, na Kranjsko Švarce in Haine i. d. t., same „Jugoslovane“ ali pa „prijatelje“ teh. V Bosni v istej Bosni, katere okupacijo hočejo Slovenci proslaviti, ječijo naši krvni brati Hrvati in Srbi pod kruto roko absolutizma in militarizma, ter gledajo s poželjivim očesom na Turčijo, ki ima ustavo. Na

Ljubislava ga je pogledala boječe in začudeno, ker tako razburjenega še ni videla nikdar.

„Saj vendar veš Serafin,“ mu je pošepetala tiho in se še tesneje privila k njemu.

„Kako grozno Ljubislava! Kako me peče tu v srcu, a tako mora biti . . .“ Po dolgem molku pa je nadaljeval. „Pred tremi leti sem oblekel to haljo in se odrekel vsej nečimernosti, vsaki posvetni stvari. Takrat sem bil otrok, da — takrat, a danes nisem več . . . Mlade izkušnje so me dovedle do tega, da sodim danes drugače — a bolje je Ljubislava, da se ne ravnaš po mojih naukih in ohraniš mirno srce. Morda je res hotela ravno usoda, da sem postal to, kar sem, da sem spoznal vsaj to življenje v pravi podobi, v celi nagoti, o Ljubislava in sram me je. A danes sem trden in devet patriarhovitih zapovedi me ne odstrani od te poti na kojoj sem stopil danes. Ljubislava — tudi ti imaš oči, da gledaš, um, da premišljuješ in sodiš in gotovo mi bodeš pritrčila. Glej, sedaj se napijajo tam v obednici, vinski duhovi jim že brne po žilah in še trenutek in — ti sveti možje, ki jih slavi svet res kakor svetnike — v mislih teh mož bode greh nesramen in velik, ako bi bila prilika, bi ga tudi zvršili in z istimi rokami bodo povzdigali jutri telo Gospoda. In na to pot naj stopim danes — jaz — jaz — žrtva po bogastvu hrepeneče matere, žrtva težkega spoznanja, žrtva, ki bode darovana od nečistih rok —“

Ljubislava se je bojazni začela tresti in ihteti na njegovih prsih.

„Ne jokaj Ljubislava! Grad, ki ga zidajo na moji glavi je lahko — poslušaj — porušen z jednim samim sunkom in raz obličje jim bode zdrknila nesramna krinka, midva pa bodeva v svoji ljubezni mogočna, dasi ponižana. Veruj mi Ljubislava — malo je v svetu biti povišan, a še manje biti ponižan, sam s svojo voljo, a pljunek vsem, ki hočejo nasprotovati da si je to težko — težko za človeka, ki je v okovih kakor jaz in si želi od sveta milosti in sreče . . . Zato sedaj še molčiva Ljubislava, trpiva, ker ni še čas, da bi pokazala celemu svetu, kako vroče ljubiva in kako nesrečno trpiva!“

V trapezi-obednici pa je bilo že kaj živahno. Vladika Plato, ki je imel časten sedež koncem mize, je razpravljajal na dolgo in široko o svojih zaslugah za monastire in druge različne parokije. Ko sta vstopila zopet Serafin in Ljubislava je nekoliko prenehal, a jel kmalu vnemati mladega Serafina za vstrajnost in potrpežljivost.

„Dragi djakone Serafin!“ je pričel z mogočno gesto, ko je sedel Serafin k svoji materi Klotildi. „Prevzeti starešinstvo velikega in imovitega monastira na mlada še ne mnogoizkušena ramena ubogme ni malenkost! Odgovorni ste meni, kakor tudi belgradskemu metropolitu za vsako najmanjšo stvar, ki se dogodi na našem posestvu kakor tudi v monastiru samem. Vi imate pravico zapovedovati in prepovedati, a ko pride dan odgovora, ste vi edini, ki boste odgovarjali. Ne pomnim, da bi se kdaj postavilo tako mladega starešina in zato bodite ponosni, da vam je slavna cerkvena oblast po-

Hrvaškem se upokojuje hrv. profesorji, se predstavljajo hrv. uradniki in se razpuščajo hrv. županstva. Na Slovenskem nam ne dajo niti ene slovenske srednje šole, kamoli vseučilišča, da še celo ljudskih šol ni zadosti, v Trstu pa nobene, v istem Trstu, kjer vzdržuje vlada za 7000 Nemcev več nemških šol, kot za vse Slovence. Radi bi videli, kaj se je dalo tistim junakom, ki so v Bosni pustili eno nogo, roko ali zdravje? K večjemu, da ga puste beračiti z „organetom“ in še to le v predmestih ali vaseh, da bi ne bila nadlegovana uradna gospoda, ki je, to se ve, po veliki večini nemška. Kakor smo obžalovali zvedoč za to „slavnost“ ravnotako se veselimo, da je „Notranjec“ tej slavnosti primirno posvetil. Dragi rojaki! ali se Vam ne zdi že mera polna, ne vemo sicer, kako se Vam godi, ali to vemo da smo morali mi v nežni mladosti zapustiti rojstno grudo in iti s trebuhom za kruhom, ter, da nas je tu ob sinji Adriji na tisoče, ki se skupno z tukajšnjimi Slovenci borimo, in da nam vlada ne da več in ne manj kakor Kitajcem to je — nič.

Domače vesti.

Zdravniška vest. Okrožni zdravnik pri Rakeku g. dr. Pavel Metod Indra ima vsled dovoljenja c. kr. deželne vlade hišno lekarno.

verila to čast, glejte, da pripravite monastir v procvit in ne v propast, kar se danes žalibog tako pogosto zgodi. Poleg tega vam dovoljujem obdržati pri sebi svojo mater, kar je kakor znate redek slučaj. Res, da je gospod pop Filotej sedaj v cerkvi vaš večni drug, a tudi to se bode sčasom spremenilo, ko si sezida selo lastno cerkev in se bode opravljala nedeljska služba božja za seljake tam. Njegovi so dohodki od liturgije, jutranje in večerne molitve, a na „slavi“ pripada vse vam. Razdelitev polja in travnikov, gozda itd., kolikor je v najemu uredite, ako vam ne ugaja, po svoje — upam pa, da boste zadovoljni z vsem. Torej živeli, na mnogaja leta!“

Zazvene so čase in vsi so pričakovali, da stopi Serafin k vladiki Platonu in mu hvaležnosti poljubi roko, a on je ostal mirno na sedežu samo povzdignil čašo in izpil do dna.

Kmalu na to je povzdignil svoj glas še German, ki je predočil Serafinu z mojstersko natančnostjo težave tega monastira, a naposled še pop Filotej, kojega pa so že precej objeli vinski duhovi, da je končal svoj slavnostni govor o planšarjih in kravjih pastirjih na planinah. In ni čuda, da je kmalu zadonela tudi pesen, ki pa je bila zadirajoča in bi ji slušalec zunaj ne prisodil, da prihaja iz — svetih grl . . .

Ko so vstali in se napotili vsak v svojo spalnico, se je na iztočju nekaj lahnega razstrlo in nad dolino je sinil prvi svit jutranje zore . . . (Dalje prih.)

Občinska hranilnica v Postojni. Izkaz o prometu in bilanci občinske hranilnice v Postojni, ki ga danes objavljamo spričuje, da se ta mladi denarni zavod, ki posluje šele od 1. oktobra 1807 vspešno razvija. Hranilne vloge so nanesele že na K 271.414.32. Najboljši dokaz, da uživa vsestransko zaupanje. Obč. hranilnica je tudi najsigurnejši denarni zavod za štedenje, ker se v njega nalagajo tudi sirotinski denarji od c. kr. okrajnih sodišč. — Hranilne vloge obrestuje po 4 $\frac{1}{4}$ %, obresti s polletno kapitalizujejo. Posojila se dajejo proti 5 % obrestovanju in 1 % odplačevanju, tako, da je ves dolg poplačan v 36 letih. — Občinska hranilnica se je pričela pečati tudi s konverzijo dolgov. Terjatve, vknjižene na popolnoma varnih mestih proti višjim kot 5 % obrestim, se lahko prenesejo na občinsko hranilnico brez posebnih stroškov. — Vsa zemljeknjižna dejanja izpelje obč. hranilnica na zahtevanje stranka, sama in brezplačno. Občinska hranilnica uraduje v prostorih občinske pisarne, kjer se dobe tudi vsa potrebna pojasnila.

Pri jubilejski slavnosti v Postojni dne 8. in 9. t. m. bo sodelovala — poleg domače godbe — tudi vojaška godba c. in kr. bosanskega pešpolka.

Umrli je 5. t. m. v Mokronogu bivši šolski voditelj v Postojni g. Ludovik Fettich-Frankheim. Predno je prišel v Postojno, je bil več let učitelj v Knežaku. Bodi mu zemljica lahka!

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani, preskrbuje glasom razglasa c. kr. deželne vlade z dne 1. avgusta 1908 št. 17943 pri oddaji sena na račun od c. kr. poljedelskega ministerstva vsled ukaza z dne 27. julija 1908 št. 30962 dovoljene podpore po 200.000 K. Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani preskrbela si je v to svrhu zadostno množino izbornega sena i. s. najbolje seno iz alpskih dežel, nekaj tudi iz Italije, medtem ko se pri nakupu za gališko seno vsled splošnega mnenja o kvaliteti tega sena ni mogla odločiti. Zveza slovenskih zadrug pa ne preskrbuje samo le pri oddaji sena na račun gori navedene državne podpore, — vsaj minimalni znesek iste omogoči komaj nakup niti 300 vagonov, — ona preskrbuje potom svojih zadrug kmetovalcem, ki niso tako revni, da bi mogli dobiti seno po znižani ceni na račun podpore, seno po ugodnih cenah. Preskrbuje seveda tudi vsa druga krmila, kakor slamo, oves, koruzo, otrobe, preše itd. Kmetovalci, kateri si hočejo krmila nakupiti, naj se oglasijo pri zadrugah „Zveze slovenskih zadrug“ ter pri istih (dobijo) oddajo svoja naročila. Seveda se morejo kmetovalci tozadevno obrniti tudi direktno na „Zvezo slovenskih zadrug“, ki bode rada dala vsakojaka pojasnila. Zveza slovenskih zadrug dala je že svojim zadrugam naročila, kako jim je postopati pri naročevanju krmil po svojih članih, glede kreditiranja kupnine tistim kmetovalcem, ki ne morejo takoj plačati itd. Seveda je v lastnem interesu kmetovalcev, da svoja naročila takoj izročijo zadrugam, ker se je bati, da bode špekulacija ceno krmil še jako zvišala in bi imeli kmetovalci torej pri poznejšem na-

ročevanju občutno zgubo, za katero bi pa bili sami krivi. „Zveza slovenskih zadrug“ preskrbuje svojim zadrugam sploh vse potrebščine, katere preskrbujejo z druge svojim članom; ona pa tudi skrbi za vnovčenje pridelkov, katere imajo člani navedenih zadrug. Ljubljana, dne 5. avgusta 1908.

Velika slavnost v Postojnski jami. V proslavo vladarskega jubileja vrši se v soboto, dne 15. avg. t. l. (na praznik Marijnega vnebovzjetja) ob 3. uri popoldne v slavnostno razsvetljeni postojnski jami veliko jubilejno slavlje ob sodelovanju dveh godb: godbe bosansko-hercegovinskega pešpolka št. 4 iz Trsta in postojnske jamske godbe. V veliki podzemeljski „plesni dvorani“, ki obsega prostor za 2000 ljudi, se bode vršil sijajen slavnostni koncert, med katerim bode plesa željnim parom dana prilika, da porajajo v tem bajnotajnem podzemeljskem kraljestvu, polnem blestečih stavb in drznih oblik, kakor bi se jih človeški um nikdar ne domislil. Trudnim in krepila željnim se bode v stranskih jamah nudilo peneče pivo ali rujno vipavsko vince, pa tudi ljubitelj dobre turške kave jo bode dobil natočeno od pristnega turčina. Baje pridejo na jamsko slavnost tudi vrli tamburaši iz Lozic, ki so ob Binkoštih tako imenitno igrali na gori „Kalvariji“. Ta dan uraduje v jami tudi podzemeljski poštni urad in sicer koj za „Plesiščem.“ Ondi je postavljenih nebroj miz in klopj za one, ki hočejo poslati razglednico postojnske jame s pravim poštnim pečatom „Postojnska jama“. Kakor čujemo, pride tudi fotograf v jamo, istotako se bode postavilo strelišče in druge zabave. Zveze z vlaki so jako ugodne. — Gorenjci in Korošci kakor tudi Dolenci odidejo s poštnim vlakom ob 1. uri popoldne iz Ljubljane in so točno ob 3. uri popoldne v Postojni. Notranjci južno od Postojne, Tržačani, Istrijani in Goričani se poslužujejo poštnega vlaka, ki odide ob 10. uri zjutraj iz Trsta ali pa tudi brzovlaka, ki odide iz Trsta ob 8. uri zjutraj. Hrvatje, Dalmatinci, Rečani in Opatijci pa ali osebne vlaka, ki odhaja iz Reke ob 5. uri 21 min. zjutraj ali pa brzovlaka, ki odrine iz Reke ob 8. uri zjutraj. Ravnotako ugodne so tudi zveze za povratek. Ker se bodo zbrala v jami tudi notranjska pevska društva, pričakovati je, da se jamska jubilejna veselica čim najlepše vrši. — **Opomba:** Priobčimo z ozirom na tujski promet.

Iz Postojne. Kakor smo že poročali, prirede notranjski stari bojevniki in dosluženi vojaki dne 22. in 23. avgusta t. l. v Postojni veliko slavnost v spomin 60 letnega vladanja cesarja. V ta namen priredil se je dne 2. avgusta shod, kjer je bil sprejet sledeči spored slavnosti. 1. Na predvečer ob 8. uri mirozov in bakljada skozi Postojno v taborišče (zbirališče točno ob 7. uri zvečer na spodnjem koncu Postojne). 2. 23. ob 5. uri zjutraj budnica, ob 7. uri zbirališče na spodnjem koncu Postojne, slavnostni obhod po trgu in v taborišče k sv. maši. 3. Po maši defilacija, potem odhod v postojnsko jamo. 4. Po obisku jame obhod v taborišče k menaži. 5. Popoldne velika ljudska veselica v tabo-

rišču z godbo, petjem, raznimi igrami in plesom. Slavnost se vrši v vsakem vremenu. Opozarjamo vse stare bojevnike in doslužene vojake na ta spored. Poživil se jim bode spomin na vojaška leta, ko so morali žrtvovati več let svoje moči za vladarja. A na ta slavnostni dan ne bode treba prestatih nikakih težkoč, kajti slavnostni odbor preskrbel bo vse potrebno, da bodo vsi udeleženci te slavnosti najudobnejše preskrbljeni z vsem, kar si bode kedo pozelel. Taborišče prirejeno bode po vojaškem načinu, da bo sploh cela slavnost imela vojaški značaj. — **Opomba:** Priobčimo na posebno prošnjo, svoje mnenje pa smo že povedali.

Dela za osuševanje ljubljanskega barja so se pričela. Sedaj delajo zatvornico za odtok vode po Gruberjevem kanalu, ki se bo lahko ob visoki vodi odprla za odtok vode iz barja. Stroški so proračunjeni na več kot 4 milijone kron in bodo vsa dela končana v 5 letih.

Sklad milih darov v korist blejskim pogorelcem razpisuje deželni predsednik za vso kronovino. Darila se sprejemajo pri deželnem predsedništvu, pri ljubljanskem magistratu in pri vseh okrajnih glavarstvih; razglasila se bodo v uradnem listu in odkazala svojemu namenu.

Delavstvo medvodske in bližnje goričanske tvornice za papir, last delniške družbe Leykam-Vevče, je začelo 18. julija ob pol šestih zjutraj stavkati. Delavstvo, 452 oseb zahteva samo po 40 vinarjev poboljška na dnini. Delniška družba ve, da so delavci v teh dveh tvornicah izmed vseh, kolikor jih ima po širni Avstriji, najbornejše plačani. Zato se je nadjati, da se družba ne bo kujala proti ubogim delavcem ter uredila vsaj nekoliko nezdrave mezdne plače v teh dveh tvornicah.

Zveza kranjskih gasilnih društev zboruje dne 15. avgusta na Vrhniki. Zvečer istega dne je jubilejna slavnost v Ljubljani.

„**Mladika**“ je jako važno narodno društvo, ki mu je namen vzdrževati internat za deklice in dekliško šolo v Ljubljani. V raznih dekliških internatih, ki se nahajajo po slovenskih pokrajinah, je vzgoja nenarodna. Polne tujega mišljenja so se vračale deklice iz takih zavodov in potujčevale slovenske rodbine. „Mladika“ hoče vzgajati žensko mladino v narodnem duhu; zato jo pristrčno pozdravljamo in priporočamo. V prihodnjem šolskem letu bo 40 gojenk v njenem krilu. Društvo „Mladika“ šteje sedaj 500 članov.

Gasilno društvo v Zagorju na Pivki je imelo v nedeljo 2. t. m. izredni občni zbor, pri katerem sta bila izvoljena z listki skoraj soglasno za načelnika g. Matija Fatur, za podnačelnika g. Anton Šabec; za voditelja škropilcev je bil potem z vzklikom izbran g. Ivan Albreht, tukajšnji mlekar. Vsi gasilci so veseli in zadovoljni, da se je že enkrat rešila skoraj eno leto trajajoča kriza. Pod novim načelništvom pa upamo, da se bode društvo zopet razvilo in povspelo do nekdanje veljave, v kar pomagaj Bog! V nedeljo 9. t. m.

se udeleži naše gasilno društvo skoro polnoštevno jubilejne slavnosti v Postojni.

Suša na Gornji Pivki je tako grozna, kakor menda še nikdar. Povsod okoli imajo vsaj nekaj dežja, samo v občinah Zagorje in Knežak ga ni navadno nič; zato gine in umira vse na polju ter je tudi up, da bo vsaj nekoliko otave, krompirja, zelja itd., šel po vodi — pardon „po suši“. Kmet gleda z obupom v črno bodočnost in gospodarska kriza na naši Gornji Pivki gotovo nastane, ako ne priskoči vlada z veliko podporo na pomoč.

Šolski vodnjak (kapnico) pri šolskem posloju v Zagorju so začeli kopati. Bil je nujno potreben, saj se je moralo dozdej po četrto ure daleč hoditi po vodo in še ta ni bila dosti prida.

Tržič je slovenski trg — pokazal je vpričo odličnih gostov svoje slovensko lice dne 5. mal. srp., ko se je odvijala železnica. Odel se je tedaj v naše slovenske trobojnice — ena sama nemška frankobrodka se je drznila na dan, a se je kmalu skrila. Viharni „živio“ klici so pričali, da tu biva slovenski narod. — Veselica v prid tržiškemu sokolskem domu dne 26. mal. srp. je ob ogromni udeležbi vsestransko uspela in dokazala, da narodna zavest v Tržiču in okolici napreduje. Udeleženci so se z znatnimi darovi spomnili tudi družbe sv. C. in M. Hvala jim! Tržičani, složno naprej za našo sveto slovensko stvar!

Odbor podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju naznanja, da je dosedanji društveni blagajnik gosp. Dr. Klement Seshun odložil blagajniški posel, njegov naslednik je gosp. Ivan Luzar, nadrevident južne železnice v p., ki stanuje na Dunaju III/3 Reisnerstrasse 27. I. nadstropje. Ta rodoljub deluje že dvajseto leto kot društveni odbornik v prosepah revnim slovenskim visokošolcem na Dunaju. — Ker je vsled prevelikega števila revnih slovenskih visokošolcev v minolem šolskem letu blagajna docela prazna, prosi odbor, da blagovolé slovenski rodoljubi obilne prispevke poslati novemu blagajniku, da more odbor v novem šolskem letu pomagati vsaj najpotrebnejšim in najvrednejšim dijakom.

Narodno gospodarstvo.

Posvetovanje glede pomankanja krme se je vršilo dne 7. julija v poljedelskem ministrstvu pod predsedstvom poljedelskega ministra dr. Ebenhoha. Izmed Slovencev so se udeležili posvetovanja gg. Povše, Hribar in Štrekelj. Minister je hotel imeti natančne podatke o pomankanju krme v posameznih deželah in je hotel slišati tudi nekaj nasvetov za odpomoč. Povdarjalo se je zlasti, da bo treba predvsem znižanih tarifov za prevažanje krme na železnicah in pa prepoved izvoza krme.

Gnoj se je v silni letošnji poletni vročini docela posušil onim gospodarjem, ki ga nimajo na senčni strani

poslopij ali pa v drevesni senci. Ako se gnoj preveč posuši, spuhti iz njega amonijak in s tem najbolj redilne snovi.

Občinska hranilnica v Postojni, ki je pričela poslovati 1. oktobra 1907 izkazuje koncem meseca julija 1908 naslednji promet in bilanco:

Račun hranilnih vlog:

Stanje začetkom leta	33.602 K 71 h
vloženo	270.078 „ 32 „
	<u>303.681 K 03 h</u>
dvignjeno	32.266 „ 71 „
Stanje hranilnih vlog koncem meseca julija	271.414 K 32 h

Račun posojil:

Stanje začetkom leta	11.065 K 40 h
izplačana posojila	142.312 „ 02 „
	<u>153.377 K 42 h</u>
vrnjena posojila	5.349 „ 40 „
Stanje posojil koncem meseca julija	148.028 K 02 h

Račun naloženega denarja:

Stanje začetkom leta	22.965 K 58 h
naloženo	220.900 „ — „
	<u>243.865 K 58 h</u>
dvignjeno	115.960 „ — „
Stanje naloženega denarja koncem meseca julija	127.950 K 58 h

Denarni promet:

Sprejemki	397.367 K 99 h
Izdatki	397.256 „ 37 „
Denarnega prometa je bilo do konca julija t. l.	794.624 K 36 h

Ravnateljstvo.

Razglas o sprejemu gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Meseca oktobra se otvori enajsti tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem posloju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgoje-slovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino. Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku. Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljava, perilo, t. j. sploh za vse, 30 K, ali za ves tečaj 360 K. — Vsaka gojenka mora prinesti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski

obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasnike za delo se tudi priskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima ktera več obleke, jo sme prinesiti s seboj. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo: 1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk; 2. znati čitati, pisati in računati; 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5. zavezati se, da bodo natančno in vestno zvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 15. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi vrsti se v gospodinjsko šolo sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel. — Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske, v Ljubljani, dne 15. julija 1908.

Pomanjkanje krme.

Vsled neobičajno hude suše grozi letos vsem slovenskim živinorejcem pomanjkanje krme. Navadno se primejo živinorejci ob takih prilikah — zlasti delajo to letos — najpriprostejšega in po njihovem mnenju najboljšega sredstva: prodati živino! Prodati, četudi po sramotno nizki ceni! Kaj čuda, da padajo cene živini na celi črti. Kmetje pa ne pomislijo, da bode drugo leto skoraj gotovo več sena in krme in tedaj bodo zopet živino kupovali: cene bodo neizmerno visoke. Na tak način zgube dvakrat svoj denar: stara resnica je, da s tega navadno ne nastane ničesar drugega kakor dolgovi. Saj, hvala Bogu denarnih zavodov imamo že precej: denar je na razpolago. Samo, kdo ga bo vračal? O drugih slabih posledicah nepremišljene in prenagljene prodaje živine niti ne govorim, n. pr. kje bo vzela kmet gnoj za svoje polje, ako nima živine?

Ne rečem nič, s slabo in malovredno živino letos le proč. Dobro in dobičkanosno živinče pa mora v hlevu ostati, saj tvori podlago kmečkega življenja in blagostanja. Dovolj je, da zadene kmetovalca letos slaba letina in pomanjkanje krme: ali se naj reši tudi svoje dobre živine?

Da, to je lepo govorjeno, obdrži si svojo živino! Pa kako? Živina ne sme trpeti lakote, drugače je uničena. Imamo torej rešiti vprašanje, kako moremo ohraniti živino, četudi morda ne lepo in zrejeno, pa vsaj v dobrem, zdravem stanju, dokler ne bo pašne in nove krme v izobilju. Obeta se državna podpora, odpis davkov in tako naprej; znano pa je, da je vse to le malenkostno in da leži rešitev kakor povsod tudi tukaj

le v samopomoči. In nekaj nasvetov k samopomoči hočem v naslednjem podati.

Predvsem bo treba varčevati do skrajnosti. No k temu ne bo treba posebej opominjati. Toda dostikrat kdo zapravlja nevedoma. Veliko zapravljanje krme je način, kako se pri nas polaga zelena krma. Skoraj v vsakem hlevu lahko vidiš, kako živali pojedjo pri dolgosteblosti zeleni krmi le cvetje in listje, stebila pa puste ležati. Ali kako goveja živina z dolgosteblo krmo v gobcu preganja muhe in nastilja z njo tla. To se godi zmiraj in tudi sedaj ob pomanjkanju krme. Sila je za krmo — in vendar je leži dobršen del v gnoju! Kako dobro bi bilo, ako bi ležala zapravljenjena krma kot seno v kozolcu ail na hlevu.

Krme bi pa ne bilo v gnoju, ako bi se kmet odločil vso zeleno krmo rezati v prilično poldrugi decimeter ali morda še krajšo rezanico, da bi je živina ne mogla tako zlahka po nepotrebnem razmetavati. Sicer pa zapravlja vsakdo, kdor v sušnih letih krmi le z zeleno krmo. Zelena krma vsebuje sila veliko dušika, veliko več, kakor ga morejo živali porabiti zase: tako leze celo bogastvo na dušiku pri gobcu v žival pri pa brez koristi iz živali. Ali bi ne dosegel istega cilja, ako bi med rezanico zelene krme primešal rezano slamo? Živali rade žro to rezanico in prihraniš si četrtno zelene krme, katero lahko spraviš kot krmo ali otavo čez zimo. (Konec prih.)

Loterijske številke.

Trst, 1. avgusta	3	2	29	83	47
Prag, 5. avgusta	62	84	75	61	78

Razglas.

Ker ni bil na dan 14. junija 1908 sklicani občni zbor okrajne bolniške blagajne sklepčen, **vršil se bode dne 16. avgusta 1908 drugi glavni zbor ob 11. uri dopoldne v občinski pisarni v Postojni** s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o računskem sklepu za leto 1907;
2. Volitev načelstva;
3. Volitev nadziralnega odbora;
4. Volitev udov razsodišča;
5. Premena § 10 odstavka 7 ustanovnih pravil;
6. Raznoterosti.

To naznanja se vsim delodavcem in blagajničnim udom, ki se zajedno vabijo k zborovanju.

Okrajna bolniška blagajna v Postojni,

dne 5. avgusta 1908.

M. Šeber, predsednik.

Več dijakov

se sprejme za prihodnje šolsko leto **na dobro hrano in stanovanje ter pod strogo**
●●● nadzorstvo. ●●●

Klavir stoji na razpolago. — Več se poizve pri gospej

Novotny, Ljubljana, Dunajska cesta št. 11.

Pristni

domači malinovec

— najboljša vrsta —

po nizki ceni prodajata

Brata Kavčič, Dobropolje, Dolenjsko.

Zvestega, pridnega

hlapca h konjem

sprejme takoj v službo **A. Domicelj, Zagorje, Št. Peter, Kranjsko.** Plača po dogovoru.

Razpis.

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu z dvoletnim slovenskim poukom je oddati

pet deželnih ustanov

za prihodnje šolsko leto 1908/1909., oziroma tudi za leto 1909/1910, ki se začne dne 3. novembra t. l.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja, ter so z dobrim uspehom dovršili

ljudsko šolo. Prednost gre tistim mladeničem, ki ostanejo, dovršivši šolo na Grmu, gotovo na svojem domu in se bodo pečali s kmetijstvom, vinarstvom in sadjarstvom.

Učenci z ustanovami imajo hrano, stanovanje in pouk v šolskem zavodu brezplačno, obleko, životno perilo, obuvalo in šolske potrebščine pa si morajo sami priskrbovati.

V šolo se sprejmejo tudi **plačujoči in zunanji** učenci.

Plačujoči učenci plačujejo za hrano po 80 h na dan in po 40 K šolnine na leto, ter stanujejo brezplačno v zavodu. Vse druge potrebščine si morajo sami priskrbovati.

Zunanji učenci (eksternisti) stanujejo zunaj zavoda in plačujejo 40 K šolnine na leto.

Vsi učenci imajo uniformo, ki si jo morajo sami plačati. 74—1

Hrano je plačevati vnaprej v mesečnih obrokih, šolnino pa tudi vnaprej v dveh letnih obrokih.

Prošnje, svojeručno pisane in kolkovane s kolkom za 1 K, je poslati do

5. septembra t. l. vodstvu kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Vsaki prošnji je priložiti rojstni list, spričevalo o dovršeni ljudski ali kaki višji šoli, zdravniško potrdilo o trdnem zdravju in spričevalo županstva in župnega urada o lepem vedenju prosilčevem.

Prošnji za sprejem proti plačilu je pridejati obvezno pismo (reverz) staršev, oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Vsak prosilec mora delati sprejemno izkušnjo iz slovenskega jezika in priprostega računstva. Od uspeha te izkušnje je odvisen sprejem v šolo.

Kedaj bo delati sprejemno izkušnjo, naznani vodstvo vsakemu prosilcu posebej.

Učenci, ki dovrše šolo z dobrim uspehom, imajo pri vojaščini pogojno pravico do samo dveletne prezentne službe. Ako namreč zadoste svojim vojaškim dolžnostim prvi dve leti brez graje ter dokažejo, da bodo po izstopu iz prezentne službe kmetovali na svojem ali svojih staršev domu, smejo na podstavi odredbe c. kr. vojnega ministerstva z dne 22. julija l. 1895 št. 4643 prositi proti koncu drugega vojaškega leta, da se jim odpusti tretje službeno leto.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dne 30. julija 1908.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
— dopoludne. —

☐☐☐

Obreduje hranilne vloge po $4\frac{3}{4}\%$ od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po $5\frac{1}{2}\%$ in amortizaciji najmanj $\frac{1}{2}\%$, na osebni kredit po 6% .

☐☐☐

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.